

OPIS PRZEDMIOTU/MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim Antropologia fizyczna	
2.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku angielskim	
3.	Jednostka prowadząca przedmiot Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Instytut Archeologii	
4.	Kod przedmiotu/modułu 22-AR-S1-AntFiz3	
5.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub fakultatywny</i>) obowiązkowy	
6.	Kierunek studiów Archeologia	
7.	Poziom studiów (<i>I lub II stopień lub jednolite studia magisterskie</i>) I stopień, stacjonarne studia licencjackie	
8.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>) III rok	
9.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>) zimowy	
10.	Forma zajęć i liczba godzin Wykład 15 Ćwiczenia 30	
11.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia Wioletta Nowaczewska, dr Elżbieta Cieplak, dr	
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu oraz zrealizowanych przedmiotów Bez wymagań wstępnych	
13.	Cele przedmiotu Nauka o zmienności morfologicznej człowieka w czasie i w przestrzeni oraz jej uwarunkowaniach	
14.	Zakładane efekty kształcenia <u>Wiedza:</u> – <i>Student zna terminologię stosowaną w antropologii: wie na jakie podstawowe grupy taksonomiczne dzielimy naczelne i co je charakteryzuje; jakie cechy są uznawane za specyficzne dla szkieletu człowieka</i>	Symbole kierunkowych efektów kształcenia K_W02 K_W03 K_W06

	<p>współczesnego w porównaniu ze szkieletem współczesnych małp człekokształtnych. Student zna podstawowe fazy ontogenezy człowieka współczesnego i wie co je cechuje; zna podstawowe typy czynników wpływających na rozwój osobniczy człowieka. Student wie co oznaczają takie terminy jak: trend sekularny, ekosensytywność, siatka centylowa, menarcha, rozumie pojęcie normy rozwojowej, wieku biologicznego i chronologicznego; wie jakie metody można stosować do szacowania wieku i płci danych osobników w oparciu o analizę szczątków kostnych. Student wie jakie rodzaje kopalnych istot ludzkich są obecnie wyróżniane i zna podstawowe cechy charakterystyczne dla ich czaszek.</p> <p><u>Umiejętności:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Student potrafi rozpoznać cechy charakterystyczne dla czaszek małpiatek, małp szerokonosych i wąskonosych; opisuje cechy specyficzne dla szkieletu <i>Homo sapiens</i> na tle innych naczelnych; potrafi zastosować podstawowe metody do szacowania wieku i płci na podstawie zachowanych szczątków kostnych analizowanych osobników; potrafi w podstawowym zakresie ocenić czy rozwój osobnicy u danego osobnika przebiegał prawidłowo (np. na podstawie metody siatek centylowych); identyfikuje i opisuje podstawowe cechy czaszek homininów (gatunków omawianych na zajęciach). <p><u>Kompetencje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie; potrafi odpowiednio określić priorytety służące do realizacji określonego przez siebie lub innych zadania. 	<p>K_U01 K_U03 K_U04</p> <p>K_K01 K_K03</p>
15.	<p>Treści programowe</p> <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Typy kości ludzkich, budowa kości; budowa czaszki ludzkiej i poszczególnych elementów szkieletu ludzkiego (w zakresie poszerzonym); 2. Wybrane cechy metryczne i jakościowe czaszki ludzkiej (pomiar, wskaźniki w zakresie poszerzonym); 3. Dymorfizm płciowy – na przykładzie cech szkieletu (szczególnie miednicy); 4. Zastosowanie metod szacowania płci i wieku na podstawie materiału kostnego (w zakresie poszerzonym); 5. Pojęcie normy rozwojowej - ocena wieku biologicznego; 6. Somatometria – pomiary i wskaźniki (w zakresie poszerzonym); 7. Somatotypologia; 8. Aktualne spojrzenie na pojęcie rasy; <p>Wykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naczelne podstawowa charakterystyka (analiza morfologicznego zróżnicowania naczelnych -małpiatki i małpy właściwe); 2. Człowieka na tle naczelnych (porównanie szkieletu <i>Homo sapiens</i> ze 	

	<p>szkieletami innych naczelnych ze szczególnym uwzględnieniem małych człekokształtnych – charakterystyka cech czaszki i szkieletu postkranialnego);</p> <p>3. Rozwój osobniczy człowieka – podstawowe etapy i ich przebieg, czynniki wpływające na rozwój;</p> <p>4. Szacowania płci i wieku w oparciu o materiał kostny – przegląd metod;</p> <p>5. Zmienność morfologiczna człowieka w perspektywie ewolucyjnej - cechy czaszek kopalnych form ludzkich.</p>											
16.	<p>Zalecana literatura (<i>podręczniki</i>)</p> <p>Malinowski A. 1994. Wstęp do antropologii i ekologii człowieka, Łódź;</p> <p>Malinowski A., W. Bożiłow. 1997. Podstawy antropometrii. Metody, techniki, normy.</p> <p>Bochenek A., Raicher M., 1990. Anatomia człowieka PZWL</p> <p>Wolański N. 2005. Rozwój biologiczny człowieka. PWN, Warszawa.</p> <p>Lewin R. 1999. Wprowadzenie do ewolucji człowieka, Prószyński i S-ka Warszawa.</p>											
17.	<p>Forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu, sposób sprawdzenia osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia:</p> <p>wykład: egzamin - test wyboru zamknięty;</p> <p>ćwiczenia: zaliczenie na ocenę (w oparciu o wyniki 3 testów i aktywność na zajęciach).</p>											
18.	<p>Język wykładowy</p> <p>polski</p>											
19.	<p>Obciążenie pracą studenta</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Forma aktywności studenta</th> <th>Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem:</p> <p>- wykład:</p> <p>- ćwiczenia:</p> </td> <td> <p>15</p> <p>30</p> </td> </tr> <tr> <td> <p>Praca własna studenta np.:</p> <p>- przygotowanie do zajęć:</p> <p>- czytanie wskazanej literatury:</p> <p>- przygotowanie do egzaminu:</p> </td> <td> <p>25</p> <p>20</p> <p>30</p> </td> </tr> <tr> <td>Suma godzin</td> <td>120</td> </tr> <tr> <td>Liczba punktów ECTS</td> <td>4 (2+2)</td> </tr> </tbody> </table>		Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	<p>Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem:</p> <p>- wykład:</p> <p>- ćwiczenia:</p>	<p>15</p> <p>30</p>	<p>Praca własna studenta np.:</p> <p>- przygotowanie do zajęć:</p> <p>- czytanie wskazanej literatury:</p> <p>- przygotowanie do egzaminu:</p>	<p>25</p> <p>20</p> <p>30</p>	Suma godzin	120	Liczba punktów ECTS	4 (2+2)
Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności											
<p>Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem:</p> <p>- wykład:</p> <p>- ćwiczenia:</p>	<p>15</p> <p>30</p>											
<p>Praca własna studenta np.:</p> <p>- przygotowanie do zajęć:</p> <p>- czytanie wskazanej literatury:</p> <p>- przygotowanie do egzaminu:</p>	<p>25</p> <p>20</p> <p>30</p>											
Suma godzin	120											
Liczba punktów ECTS	4 (2+2)											

*objaśnienie symboli:

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty kształcenia

W - kategoria wiedzy

U - kategoria umiejętności

K (po podkreśleniu) - kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne - numer efektu kształcenia